

mini przewodnik

free

7 atrakcji turystycznych
+ współrzędne gps

po!skaniezwykla
masa miejsc godnych uwagi

**Wilno - Šv. Dvasios cerkve -
cerkiew Ducha Świętego**

wydrukuj i zabierz na wycieczkę!

Wilno

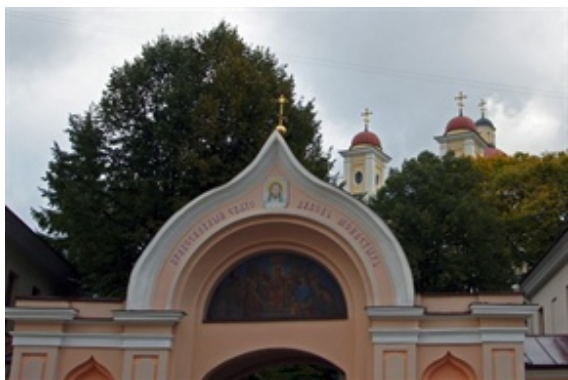
Šv. Dvasios cerkve - cerkiew Ducha Świętego

To jedna z dwóch zabytkowych świątyń prawosławnych mieszczących się przy Aušros Vartu gatve (ul. Ostrobramska). Cerkiew Ducha Świętego została wzniesiona w XVII wieku na mocy decyzji króla Zygmunta III Wazy. Świątynia była kilkakrotnie rozbudowywana. Obecny jej wygląd zawdzięczamy ostatniej renowacji z lat 1749–1753.

Cerkiew jest bardzo ważnym ośrodkiem prawosławia na Litwie. W jej podziemiach pochowane były szczątki chrześcijańskich męczenników: dworzan Antoniusza, Jana i Eustachego. Postradali oni życie rzekomo z rąk Księcia Olgierda w 1347 roku za przejście na prawosławie. Podobizny męczenników widnieją na fresku przy głównym wejściu.

Cerkiew jest także ciekawym obiektem pod względem swej architektury, a przede wszystkim z racji bogatej ornamentyki stiukowej. W cerkwi znajduje się potrójny rokokowy ikonostas. Bazylikowe wnętrze, pełne bogatej ornamentyki, z trzema nawami, urządzone jest na planie krzyża łacińskiego. Cerkiew ma dwie zakrystie i kruchtę. Obok stoi dzwonnica z 1638 r. oraz dwa czynne klasztory prawosławne: męski oraz żeński.

54°40'32"N 25°17'27"E | na mapie:A

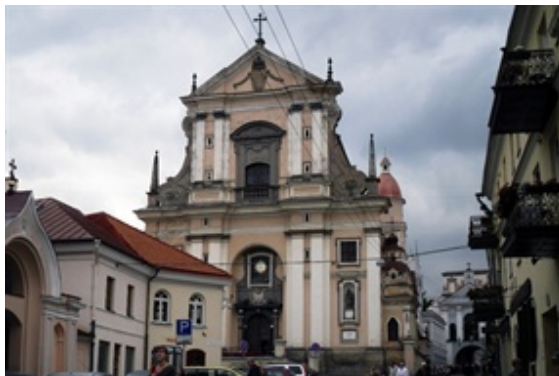
Wilno

Kościół św. Teresy (1635-1650).

Kościół św. Teresy (Šv. Tereses bažnyčia) w Wilnie został zbudowany przez fundację podskarbiego wielkiego litewskiego Stefana Pacy w latach 1635-1650. Połączony z Ostrą Bramą, dlatego często nazywany jest "ostrobramskim". Kościół został oddany zakonowi karmelitów. Wystrój wnętrza rokokowy, z freskami z życia

św. Teresy namalowanymi na sklepieniu.

54°40'31"N 25°17'23"E | na mapie:B

Wilno

Šv. Trejybės cerkve - cerkiew Trójcy Świętej

Cerkiew na tle panoramy miasta wyróżniają zielone kopuły. Świątynia została wzniesiona z inicjatywy Konstantego Ostrońskiego na pamiątkę zwycięstwa nad wojskami moskiewskimi pod Orszą w 1514 r. Zygmunt III Waza przekazał ją na potrzeby unickiego (greckokatolickiego) zakonu bazylianów.

Po pożarze w połowie XVIII w. dokonano przebudowy pod kierownictwem Jana Krzysztofa Glaubitz. Dziś cerkiew ma trzy równej wysokości nawy oraz trzy półkoliste absydy i dwie lekkie wieżyczki. Wnętrze świątyni jest rokokowe. Cerkiew odgracza od ulicy Ostrobramskiej, zabytkowa brama wejściowa - Wrota Bazylińskie. Po kasacie zakonu bazylianów w 1827 r. cerkiew przejęli prawosławni. Zaś na pierwszym piętrze w lewym skrzydle zabudowań klasztornych urządzono więzienie carskie.

Podczas procesu filaretów w latach 1823–1824 przebywał w nim Adam Mickiewicz, a kilkanaście lat później Szymon Konarski. To tu znajdowała się znana z Dziadów cela Konrada, zlokalizowana w latach 20. przez profesora Juliusza Kłosa. W okresie międzywojennym część klasztoru zajmowało Muzeum Białoruskie im. Janka Kupały. Dziś cerkiew wróciła do zakonu, który czyni starania na rzecz odbudowy świątyni. Aušros Vartu gatve 7b (ul. Ostrobramska) w pobliżu ostrobramskiego kościoła św. Teresy.

54°40'34"N 25°17'19"E | na mapie:C

Wilno

Aušros Vartai - Ostra Brama

Dokładnie nie wiadomo od kiedy i dlaczego nazwaną tak jedną z 9 bram miejskich Wilna. Początkowo zwana Miednicką (wiodła bowiem na szlak do Miednik Królewskich), brama została wybudowana z pozostałymi prawdopodobnie przed 1522 r. W 1503 roku bowiem miasto otrzymało przywilej wybudowania murów miejskich. Pierwsza wzmianka o tej właśnie bramie pochodzi już z 1514 roku. Z kolei wiadomo też, że już w 1522 roku całe miasto było opasane murem obronnym.

Ostra Brama, to jedyna zachowana z owych dziewięciu bram w murach obronnych Wilna. Pierwsza wzmianka o Ostrej Bramie pochodzi z kolei z 1594 roku. Nazwa ta prawdopodobnie pochodzi od dzielnicy zwanej Ostрым Końcem. Litewska historiografia wywodzi jednak polską

nazwę bramy od litewskiego słowa „ostras” (ostrza).

Rzekomo, początkowo bramę zaczęto nazywać Oszmiańską, gdyż prowadziła również w kierunku Oszmian (Ašmena - lit) za Miednikami Królewskimi i dalej do Mińska, co potem przetłumaczono na polski i łaciński dosłownie „Ostra Brama”. Z kolei w ogóle nie ma źródeł, dlaczego litewska nazwa bramy pochodzi od „ostras”, czy „ostras”, czy „ostras”. Niektórzy historycy litewscy twierdzą, że to późniejsze skojarzenie Matki Boskiej Ostrobramskiej z symbolem „gwiazdy zarannej”. W każdym bądź razie, późniejsze skojarzenia Ostrej Bramy dotyczą prawie wyłącznie sanktuarium maryjnego, które znajduje się w kaplicy nad bramą.

Brama od zewnątrz przedstawia wysoki, masywny, czworoboczny obiekt, który zamyka attyką, przykrywającą dach pogrążony, typowy dla budowli obronnych XV – XVI w. Attykę zdobią motywy architektoniczne oraz figury dwóch gryfów trzymających tarczę z godłem białej Pogoni na czerwonym tle. Od strony miasta, brama w niczym prawie nie przypomina swego obronnego charakteru.

Znajduje się tu kaplica Matki Boskiej Ostrobramskiej ze słynnym obrazem. Średniowiecznym zwyczajem zawieszono go wprost na murze. Obraz jest datowany na lata 1550–1650 i nosi wyraźne cechy malarstwa ziem wschodnich Rzeczypospolitej. Namalowany został temperą na dębowej desce o wymiarach 163 x 200 cm, z

podkładem kredowym. Obraz przedstawia Madonnę bez Dzieciątka, z głową pochyloną nieco w prawo i rękami złożonymi na piersiach do modlitwy. Kaplica wewnątrz bramy jest sklepiona trzema łukami. Od strony miasta zamknięta trzema dużymi przeszkłonymi oknami i ozdobiona żelazną balustradą. Do kapliczki prowadzą schody przy bocznym wejściu do kościoła św. Teresy.

Sama kapliczka, jak na sanktuarium jest mała i może pomieścić jednorazowo najwyżej kilkudziesięciu wiernych. Niemniej są tu odprawiane nabożeństwa. Dla większych rzeszy wiernych nabożeństwa są odprawiane z kaplicy przez rozsunięte okna, co wprawia w niesamowite wzruszenie setki pielgrzymów modlących się wprost na bruku ulicznym. Na ścianie z lewa pod kaplicą jest umieszczona tablica pamiątkowa po wizycie Jana Pawła II, który również modlił się przed świętym obrazem podczas swojej pielgrzymki na Litwę.

Sanktuarium zawiera mnóstwo symboli i znaków wdzięczności. Liczbę wystawionych tu srebrnych wotów, złożonych przez wiernych w darze za otrzymane łaski, szacuje się w przybliżeniu na ponad 8 tys. Warty uwagi jest srebrna plakietka na prawym filarze z napisem: „Dzięki Ci Matko za Wilno”. Jest to dar Marszałka Piłsudskiego. Od zewnątrz kaplicę zdobi na tympanonie znak Opatrzności Bożej, nad nim niewielka sygnatura zwieńczona krzyżem oraz napis po łacinie: „Mater Misericordiae, sub Tuum Praesidium confugimus”. Zamieniono go w 1864 r. oraz powtórnie po II wojnie światowej z polskiego „Matko Miłosierdzia, pod Twoją Obronę uciekamy się”.

Kult Matki Boskiej Ostrobramskiej liczy ponad 300 lat tradycji, a od połowy XIX w. stał się częścią ruchu niepodległościowego. W okresie zaborów oraz walk powstańczych kaplica z obrazem Madonny była miejscem manifestacji patriotycznych. Kaplica mieści się u wejścia na Stare Miasto, od strony południowej, przy Aušros Vartu gatve 12 (ul. Ostrobramska). Dlatego wielu turystów właśnie stąd zaczyna poznawanie Wilna. Przed Bramą tuż po prawej oraz nieco dalej po lewej stronie są parkingi, dlatego można tu pozostawić samochód oraz udać się na pieszą wędrówkę po Starym Mieście. Z dworca można tu dojechać w ciągu kilka minut jadąc wzdłuż torów Geležinkelio gatve (ul. Kolejowa) i skręcając na światłach w lewo wprost w kierunku Ostrej Bramy.

54°40'27"N 25°17'22"E | na mapie:D

Wilno Ratusz

Ratusz, jak na budynek tego rodzaju przystało, stoi na Placu Ratuszowym (Rotušės aikštė). Zajmuje jego południowo-zachodnią część u zbiegu ulic Niemieckiej, Rudnickiej i Wielkiej. Dziś pełni rolę reprezentacyjnej budowli miasta, gdzie odbywają się uroczystości, koncerty, konferencje, przyjęcia, w tym tradycyjny Bal Wiedeński.

Swój wygląd architektoniczny zawdzięcza znanemu architektowi Wawrzyńcowi Gucewiczowi, który pracował przy budowie Katedry Wileńskiej. Stąd być może niektóre podobieństwa dwóch budynków, dotyczące przede wszystkim fasady z portykiem wspartym na sześciu doryckich kolumnach. Prace nad obecnym budynkiem trwały w latach 1785–1799.

Projekt wileńskiego architekta znalazł aprobatę króla Stanisława Augusta Poniatowskiego. Przed ratuszem miał stanąć pomnik króla. Niestety wcześniej miał miejsce trzeci rozbiór Rzeczypospolitej i abdykacja króla Stasia. Od 1845 roku w budynku działał teatr. Tu między innymi odbyła się premiera Halki, Stanisława Moniuszki. Po powstaniu styczniowym teatr polski zastąpiony został rosyjskim.

Dziś Ratusz i Plac Ratuszowy są dopiero co po renowacji. Stanowią harmonijny kompleks otoczony kamieniczkami Starego Miasta, którego nieodzownym akcentem są uliczne kawiarenki otaczające Plac ze wszystkich stron. Na samym

zaś placu, przed Ratuszem często odbywają się koncerty, w tym po raz pierwszy w 2008 roku koncert „Lata z Radiem”. Ponadto rokrocznie, we wrześniu tutaj odbywa się jarmark z okazji Dni Wilna.

54°40'42"N 25°17'13"E | na mapie:E

Wilno

Cerkiew św. Mikołaja (Vilniaus Šv. Nikolajaus Stebukladario palaiku Pernešimo cerkve)

Cerkiew św. Mikołaja w Wilnie (pełna nazwa: Cerkiew Przeniesienia Relikwii św. Mikołaja Cudotwórcy), została zbudowana w roku 1514 przez wielkiego hetmana, księcia Konstantego Ostrońskiego. Wzniesiona w stylu gotyckim, w roku 1609 przekazana unitom. Zniszczona przez pożary, w XVIII wieku odbudowana w stylu rokokowym. W 1827 roku przekazana z powrotem duchowieństwu prawosławnemu. W 1865 roku przebudowana w stylu rosyjsko-bizantyjskim. Cerkiew znajduje się na Starym Mieście przy ulicy Didžioji.

54°40'47"N 25°17'19"E | na mapie:F

Wilno

Pacu rumai - Pałac Paców

Okazały budynek przy Didžioji gatve (ul. Wielka) pod nr 7,

to dawny pałac rodu Paców. Obecny kształt budynku jest wynikiem przebudowy Domu Wojewody z przełomu XV i XVI w. Renowacji domu dokonano w 1675 r. z polecenia Michała Paca, sławnego fundatora kościoła św. Piotra i Pawła na Antokolu.

Od czasu przebudowy pałac stał się najwspanialszą magnacką rezydencją w Wilnie, co znalazło odbicie w popularnym powiedzonku: „wart Pac pałaca, a pałac Paca”. Na salonach Pałacu Paców bywali monarchowie Jan Sobieski (1688), Aleksander I czy Napoleon Bonaparte (1812) i inne znakomitości ówczesnego świata. A w 1822 r. odbywały się tu tajne posiedzenia filaretów.

Przebudowany przez Rosjan w połowie XIX w. na pomieszczenia biurowe, znacznie ucierpiał na swej niedysięszej świetności. Dziś w zabytkowym gmachu rezydują różne instytucje i firmy. Pałac Paców, obok rezydencji Chodkiewiczów i Ogińskich, Oskierków i Radziwiłłów, Sanguszków i Słuszków, Tyszkiewiczów oraz pałaców Namiestnikowskiego czy biskupiego w Werkach, jest jednym z ponad 20 zabytkowych pałaców w Wilnie wzniesionych przez rody polsko-litewskie.

Przy „v. Jono gatve (ul. Świętojańska) znajduje się inny pałac Paców, wzniesiony w stylu klasycystycznym. Ostatnio budynek ten odkupiły władze Polski na potrzeby placówek dyplomatycznych w Wilnie. W pałacu znajduje się Ambasada, Konsulat i Instytut Kultury Polskiej.

54°40'49"N 25°17'18"E | na mapie:G

Wilno

Sobór Przczystej Bogurodzicy (Dievo Motinos Emimo i Dangu katedra)

Cerkiew pw. Przczystej Bogurodzicy to prawosławna cerkiew katedralna wybudowana w stylu gruzińskim. Pierwsza świątynia zbudowana w tym miejscu w 1346 roku

splonęła podczas insurekcji kościuszkowskiej. Obecna cerkiew powstała w 1868 r. według projektu Aleksandra Riazanowa i Nikołaja Czagina.

W jej wnętrzu znajdują się tablice pamiątkowe żołnierzy rosyjskich poległych w powstaniu styczniowym, a także grób Heleny Moskiewskiej, żony króla polskiego i wielkiego księcia litewskiego Aleksandra Jagiellończyka. Cerkiew mieści się przy ulicy Maironio.

54°40'52"N 25°17'33"E | na mapie:H

Wilno

Piatnickajos cerkve - cerkiew św. Paraskiewy

Niewątpliwym rarytasem wśród zabytków wileńskiej starówki jest cerkiew św. Paraskiewy, nazywana także cerkwią Piatnicką. Znajduje się przy Didžioji gatve 2 (ul. Wielka). W okresie przedwojennym był to Rynek Rybny. Cerkiew zbudowano tu około 1345 roku dla prawosławnej żony księcia Olgierda. Świątynia ta była prawdopodobnie pierwszym murowanym budynkiem w Wilnie.

W 1611 roku przekazano ją unitom i z biegiem czasu świątynia popadła w ruinę. Odnowiono ją dopiero w 1864 r. na rozkaz generał-gubernatora wileńskiego Michaiła Murawiewa (Wiesziela). Dziś w cerkwi znajduje się

galeria sztuki, ale też są czynione starania, by została przekazana wiernym. Architektura cerkwi, ani też jej wystrój wewnątrz niczym specjalnym nie wyróżnia się.

Według miejscowej legendy, w 1708 r. car ochrzcił w tej świątyni Murzyna o imieniu Hannibal, który był uważany za dziadka Aleksandra Puszkina. Hannibal był prawdopodobnie niewolnikiem tureckim i na Litwę trafił jako dar sułtana tureckiego dla Piotra I Wielkiego. Epizod ten potwierdza umieszczona na zewnątrz tablica z opisem wydarzeń sprzed wieków.

54°40'52"N 25°17'20"E | na mapie:I

Wilno

Dzielnica żydowska

Prawo do zamieszkania na terenie miasta Żydzi otrzymali w połowie XVI wieku. Podczas II wojny światowej na terenie dzielnicy żydowskiej znajdowało się getto. Był to obszar położony między ulicami Dominikańską, Wielką i Niemiecką. Obecnie pozostałości tej dzielnicy możemy zobaczyć przy ulicach Szklanej (Stikliý g.), Żydowskiej (Žydý g.), Gaona (Gaono g.), M. Antokolskio g., Zaułek Szwarcowy (Švarco g.), Mesiniý g. Są to małe kolorowe sklepiki i restauracyjki położone przy wąskich malowniczych uliczkach.

Do najlepiej zachowanych ulic dawnej dzielnicy żydowskiej należy Szklana (Stikliý g.), przy której zachowało się kilka domów wzniesionych w okresie od XVI do XVIII w. Są to kamienice jedno i dwupiętrowe o bardzo ciekawych dziedzińcach. Warto zobaczyć zwłaszcza te pod nr. 6, 7, 8, 12 i 14. W domu nr 24 przy ul. Niemieckiej przyszedł na świat w 1827 r. znakomity krytyk literacki, esteta i historyk sztuki Julian Klaczko, przyjaciel Słowackiego. Stoi tu także popiersie Eliasza ben Salomona Zalmana zwanego Gaonem z Wilna, matematyka, rabina, wybitnego interpretatora Talmudu.

54°40'50"N 25°17'05"E | na mapie:J

Wilno

Šv. Dvasios bažnyčia - Kościół pw. Ducha Świętego

Kościół dominikański pw. Ducha Świętego jest jednym z najpopularniejszych wśród turystów z Polski, a wszystko z dwóch powodów. Po pierwsze, nabożeństwa w tej świątyni odbywają się wyłącznie po polsku, a po drugie, kościół ma bardzo ozdobne wnętrze, z licznymi freskami, rzeźbami, obrazami.

Do niedawna w nawie głównej znajdował się Ołtarz Miłosierdzia Bożego z obrazem „Jezu ufam Tobie”. Obraz namalowany został zgodnie z wizją siostry Faustyny Kowalskiej, która w 1931 roku miała wizję Pana Jezusa i podała dokładny jej opis. Przed kilku laty, decyzją litewskich władz kościelnych obraz ten został zabrany i przeniesiony kilka kroków dalej do świątyni Miłosierdzia Bożego.

Niemniej, kościół pod wezwaniem Ducha Świętego jest jednym z najpiękniejszych zabytków Wilna. Jego dzieje sięgają prawdopodobnie początków chrześcijaństwa na Litwie. Jak podają źródła, w swoim liście do papieża, w 1323 roku, Książę Giedymin napisał, że Wilno ma dwa klasztory i kościoły katolickie: franciszkański i dominikański. Pierwszy drewniany kościół dominikański został ufundowany prawdopodobnie przez Wielkiego Księcia Witolda i powstał w 1480 roku. Obecny kościół zbudowany w połowie XVIII w. jest wciśnięty między inne budynki przy ul. Dominikańskiej (Dominikonu gatve 6). W podziemiach kościoła odkryto zbiorowe groby pochodzące z początku XIX w. Prawdopodobnie są to ofiary zarazy albo też żołnierze napoleońscy.

54°40'51"N 25°17'01"E | na mapie:K

Wilno

Senamiestis - Stare Miasto

Niewątpliwie głównym traktem Starego Miasta

(Senamiestis) jest ciąg uliczek Zamkowej (Pilies gatve) przechodzącej w ulicę Wielką (Didžioji gatve) i kończący się ulicą Ostrobramską (Aušros Vartu gatve).

Trakt ten uważany jest za historycznie najstarszy w Wilnie. Łączy on bowiem książęcą rezydencję, czyli Zamek Dolny (Žemutinė pilys obecnie Valdovų rūmai), z Plac Ratuszowym (Ratūnos aikštė), na którym mieściła się siedziba władz miasta.

Tu stoją najstarsze, zabytkowe kamieniczki, które dziś mieszczą stylowe restauracje oraz bary, hotele, firmowe butik i sklepiki z pamiątkami. Pamiątki i różnego rodzaju souvenir można też znaleźć na straganach, które ciągną się od ul. Zamkowej aż po Plac Ratuszowy.

54°40'51"N 25°16'60"E | na mapie:L

Wilno

Šv. Jono Krikštytojo ir w. Jono Apaštalo ir Evagelisto Bažnyčia - Kościół św. Jana Chrzciciela, św. Jana Apostoła i Ewangelisty

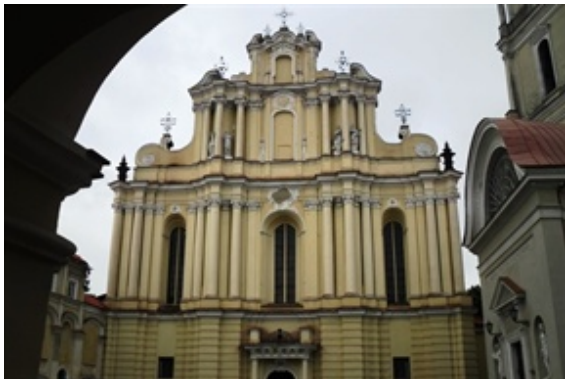
To jedna z najstarszych i najpiękniejszych budowli sakralnych w Wilnie. Jego budowę rozpoczęto w 1387 roku, a zakończono w roku 1426. Początkowo kościół odpowiadał epoce, w której dominował styl gotycki, lecz stale przebudowywany do XIX w. nabrał charakteru barokowo-klasycystycznego.

Niewątpliwie jednym z najważniejszych architektonicznych elementów kościoła jest dzwonnica. Jej wolnostojąca bryła wznosi się na wysokość 86 metrów, przez co dzwonnica stała się charakterystycznym elementem wileńskiej starówki. Ozdobą kościoła jest barokowy ołtarz, na który składa się 10 mniejszych ołtarzy.

W kościele znajdują się pomniki poświęcone wybitnym Polakom – A. Mickiewiczowi, W. Syrokomli i S. Moniuszce. Moniuszko w czasie swego pobytu w Wilnie w 1840–1858 był tu organistą. W świątyni znajduje się

też tablica upamiętniająca czyny T. Kościuszki. Adres Šv. Jono gatve (ul. Świętojańska)12.

54°40'56"N 25°17'18"E | na mapie:M

Wilno

Vilniaus universitetas - Uniwersytet Wileński im. Stefana Batorego

Uniwersytet Wileński im. Stefana Batorego (Vilniaus universitetas) jest ostatnią nazwą, jaką wileńska wszechnica nosiła w okresie międzywojennym. W swojej kilkusetletniej historii wileńska uczelnia działała pod różnymi nazwami.

Zespół budynków uniwersytecki położony jest w sercu Starego Miasta między Pilies gatve (ul. Zamkowa), Šv. Jono gatve (ul. Świętojańska), Universiteto gatve (ul. Uniwersytecka) i S. Skapo gatve (ul. Skopówka). Była to Szkoła Główna Litewska, Szkoła Główna Wileńska, Imperatorski Uniwersytet Wileński, który został zamknięty przez rząd carski po powstaniu styczniowym. Po przejściu Wilna przez Polskę uczelnia została wskrzeszona i do 15 XII 1939 r. funkcjonowała właśnie jako Uniwersytet im. Stefana Batorego.

Uczelnia powstała w 1570 roku w Wilnie jako kolegium jezuickie, które 9 lat później (1 IV 1579) Stefan Batory przekształcił w uniwersytet. Po II wojnie światowej, od 1955 r. i do czasów odrodzenia niepodległej Litwy, wileńskiej uczelni narzucono patronat litewskiego działacza komunistycznego Vincasa Kapsukas-Mickevičiusa. Sławę i wpływy uniwersytet zyskał w pierwszej połowie XIX wieku.

Z uniwersytetem nierozdzielnie jest związana działalność wybitnych profesorów i absolwentów, zasłużonych dla kultury polskiej, ale też litewskiej. Związani z nim byli ksiądz Skarga, Poczuć-Odlanicki, bracia Śniadeccy, Mickiewicz i Słowacki, litewscy działacze oświatowi Dowkont (Daukantas) i Staniewicz (Stanevičius) oraz wielu innych.

Budynki uniwersyteckie, to kolejna historia w dziejach uczelni. Rozległy kompleks zabudowań obejmuje sporą część wileńskiej starówki. Zabytkowe budowle, wznoszone w różnych okresach, stąd łączą w sobie kilka stylów architektonicznych charakterystycznych dla epoki XV-XIX wieków. Na terytorium uczelni znajduje się 12 dziedzińców, które otaczają uniwersyteckie gmachy. Dziedzińce nazwano imionami wybitnych osobistości związanych z dziejami uczelni. Jeśli zaczniemy zwiedzanie uczelni od ul. Świętojańskiej, od strony Pałacu Paców, gdzie mieszczą się polskie placówki dyplomatyczne, to trafimy na dziedziniec Wielki (Piotra Skargi) i kolejno na dziedziniec Macieja Sarbiewskiego, dziedziniec Szymona Dowkonta (F. Smuglewicza) i dziedziniec Arkadowy. Wejście przez bramę od ul. Zamkowej prowadzi na dziedziniec Wawrzyńca Gucewicza, dziedziniec Adama Mickiewicza, dziedziniec Szymona Staniewicza i dziedziniec Konstantego Szyrwida. Zaś wchodząc od strony ul. Uniwersyteckiej trafimy na dziedziniec Mikołaja Daukszy, dziedziniec Biblioteczny (Centralny), dziedziniec Marcina Poczubuta (Obserwatorium) i dziedziniec Apteczny.

Wśród turystów z Polski największą ciekawość wywołują dziedzińce Wielki i Poczubuta. Dziedziniec Wielki jest otoczony z trzech stron barokową kolumnadą. Mieszczą się tu trzy freski ukazujące założyciela i późniejszego patrona Uczelni - Stefana Batorego oraz Piotra Skargę i jednego z braci Śniadeckich. Tuż obok w klasycystycznym budynku, obok wysokiej dzwonnicy i lewej części fasady kościoła św. Jana, urządzono z początku XIX w. Aulę Kolumnową, zaliczaną do najładniejszych sal w całym zespole uniwersyteckim.

Na dziedzińcu Poczubuta możemy podziwiać Obserwatorium Astronomiczne, udekorowane m.in. tablicą poświęconą Komisji Edukacji Narodowej. Wewnątrz mieści się klasycystyczna Biała Sala, w Bibliotece i sąsiednich budynkach zaś sale Lelewela i Sala Smuglewicza. Uniwersyteckie obserwatorium astronomiczne należy do najstarszych w Europie. Z wieży obserwatorium w 1865 roku po raz pierwszy na świecie rozpoczęto regularne fotografowanie zjawisk na Słońcu. Na dziedzińcu Sarbiewskiego uwagę zwraca budynek uniwersyteckiej księgarni Littera. Freski na sklepieniu przedstawiają najbardziej znanych wykładowców i studentów uczelni.

54°40'58"N 25°17'16"E | na mapie:N

Wilno

Šv. Onos bažnyčia - kościół św. Anny

Perła wileńskiej architektury sakralnej. Świątynia przy samej ulicy Maironio gatve wchodzi w skład całego kompleksu obejmującego kościół św. Michała oraz świątynię i klasztor Bernardynów. Kościół św. Anny, z charakterystycznym gotyckim wyglądem zaliczany jest do najcenniejszych zabytków Wilna.

Pierwsza wzmianka o nim pochodzi z 1501 roku. Była to murowana świątynia z drewnianymi stropami, którą w 1564 r. strawił pożar. Odbudowana została w 1585 roku z polecenia arcybiskupa lwowskiego Jana Dymitra Solikowskiego oraz przy finansowym wsparciu Radziwiłłów. W następnych latach przeprowadzono szereg renowacji kościółka, lecz do dziś nie ma pewności, kto jest autorem architektury, na urok której mało kto pozostaje obojętny.

Przypuszczalnie jednym z architektów kościoła był Michał Enkinger, budowniczy m.in. murów obronnych w Gdańsku i kościoła Brygidek w Elblągu. Uroda kościoła zauroczyła nawet francuskiego Cesarza Napoleona I. Bonaparte miał tu powiedzieć, że gdyby mógł, to przeniósłby świątynię w swoich dłoniach do Paryża.

Zachodnią fasadę wieńczą trzy smukłe wieżyczki z koronkowymi krzyżami, wzniesione z 33 rodzajów profilowanych i wypalanych ze gliny cegieł. Niestety rozczarowuje wnętrze kościoła. Znajduje się tu 19-metrowa nawa oddzielona od prezbiterium ostrym gotyckim łukiem. Obraz dopełniają trzy barokowe ołtarze, które nieco kłócą się z gotyckim wykończeniem świątyni.

Przy kościele stoi czynna, aczkolwiek niedostępna dla turystów kaplica Schody Chrystusa (Scala Christi), zwane potocznie „Stopy”. Obok wzniesiona w 1874 roku gotycka dzwonnica. Tuż za dzwonnica, na skwerku przed sąsiednim kościołem Bernardynów znajduje się pomnik Adama Mickiewicza dłuta G. Jokubonisa (1984). Dla turystów z Polski trudnym może okazać się skojarzenie epitafium na pomniku z nazwiskiem wieszcz. Mimo

zabiegów miejscowych Polaków i polskich placówek dyplomatycznych oraz przychylności wileńskich władz, autor dzieła kategorycznie odmówił umieszczenia na pomniku obok litewskiej wersji Adomas Mickevičius wersji polskiej Adam Mickiewicz.

54°40'59"N 25°17'35"E | na mapie:0

Wilno

Adomo Mickevičiaus Memorialinis butas muziejus - Muzeum Adama Mickiewicza

Nieopodal kościoła św. Anny, przy Bernardyńskiej 11, znajduje się Muzeum Adama Mickiewicza. Na początku XIX w. kamieniczka, w której dziś mieści się, należała do niejakiego Życkiego. W 1822 roku wynajmował tu mieszkanie (na parterze od strony dziedzińca) Adam Mickiewicz. To było miejsce gdzie powstawała „Grażyna”. W 1911 roku w tej samej kamienicy, będącej wówczas własnością znanego śpiewaka i wydawcy Jana Obsta, otwarte zostało muzeum poświęcone Mickiewiczowi.

W 1979 roku dokonano renowacji budynku, a od 1983 r. w trzech salkach znowu otwarto tu muzeum poety. Muzeum działa pod opieką Uniwersytetu Wileńskiego. Wśród eksponatów są między innymi rzeczy osobiste poety: krzesło przywiezione z Paryża, które przed wojną stało w celi Konrada przy klasztorze Bazylianów, oraz część sprzętów domowych z jego mieszkania w Kownie. W muzeum jest także księga rejestracyjna studentów z 1815

roku, w której pod nr. 93 wpisano nazwisko Mickiewicza. W jednym z pomieszczeń muzeum otworzono Salę Filomatów, gdzie są organizowane wieczory poetyckie oraz spotkania poetów z Polski i Litwy.

54°40'60"N 25°17'32"E | na mapie:P

Wilno

Šv. Kotrynos bažnyčia - Kościół świętej Katarzyny

Zamieniona w okresie sowieckim w magazyn, jeszcze do niedawna znajdowała się w opłakanym stanie. Po renowacji jest kolejną perłą architektury wileńskiej. I chociaż kościół częściej służy za salę koncertową, kameralna muzyka wcale nie ujemuje mu świętości. Kościół stoi przy ul. Wileńskiej 30 (Vilniaus gatvė). Wybudowany w XVII wieku, już w wieku następnym został gruntownie przebudowany. Kolejna rekonstrukcja, która podniosła kościół z ruiny dobiegła końca na przełomie ostatniego stulecia.

Świątynia znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie skweru im. Stanisława Moniuszki, gdzie też w 1922 r. ustawiono popiersie wybitnego artysty. Skwer i kościół stanowią niejako harmonijną całość architektoniczną. Warto zauważyć, że poza popiersiem oraz pomnikiem w kościele św. Jana, kolejnym miejscem pamięci wielkiego kompozytora, jest tablica na domu kompozytora przy niedalekiej od kościoła świętej Katarzyny, Vokiečiu gatvė 29 (ul. Niemiecka). Miejscowi Polacy od lat starają się przekonać władze, by w tym domu otworzyć muzeum S. Moniuszki.

54°40'54"N 25°16'51"E | na mapie:Q

Wilno

Pomnik snu Giedymina - Legenda o żelaznym wilku

Pomnik księcia Giedymina założyciela Wilna stoi na najważniejszym placu stolicy Litwy, Placu Katedralnym. Przedstawia wielkiego księcia pokazującego miejsce gdzie ma powstać miasto. Obok stoi jego koń, a na dole wyjący wilk.

Pomnik nawiązuje do litewskiej legendy według której śpiącemu Giedyminiowi przyśnił się żelazny wilk wyjący na wzgórzu. Sprowadzony pogański kapłan wytłumaczył, że wilk jest symbolem miasta, które książę powinien zbudować w tym miejscu. W ten sposób powstało Wilno. Wielki książę Giedymin był dziadkiem Władysława Jagiełły. Pomnik odsłonięto w 1996 roku.

54°41'07"N 25°17'19"E | na mapie:R

Wilno

Cmentarz na Rossie

Obok Cmentarza Łyczakowskiego we Lwowie, na Powązkach w Warszawie, Rakowieckiego w Krakowie, Cmentarz na Rossie jest jedną z najważniejszych nekropoli pamięci narodowej Polaków. Źródła datują założenia cmentarza na 6 maja 1801 r., kiedy magistrat Wilna

wyzaczył na potrzeby pochówków przy parafialnym kościele Wniebowstąpienia Pańskiego około 3,5 ha.

Teren ten to były wtedy dalekie miejskie peryferia. Dzielnica nazywała się Rossa. Prawdopodobnie, w tym samym miejscu, jeszcze w połowie XVIII w. chowano zmarłych na zarazę, samobójców i żołnierzy. Położony na uboczu miasta, przy drodze z Popławów do Rybiszek cmentarz początkowo pozostawał pod opieką księży misjonarzy. W 1820 r. został otoczony murowanym ogrodzeniem.

Po zlikwidowaniu parafii Wniebowstąpienia Pańskiego cmentarz przeszedł w 1844 r. pod opiekę kościoła św. Jana. Mniej więcej w tym samym czasie, ks. Józef Bogdanowicz oraz prof. Uniwersytetu Wileńskiego Jan Waszkiewicz wybudowali na cmentarzu kaplicę w stylu neogotyckim. Później dr. Hilary Raduszkiewicz wybudował przy kaplicy oratorium z dzwonnica oraz grobowiec dla siebie. Obok kaplicy, z dwóch jej stron znajdowały się wielokondygnacyjne kolumbaria czyli katakumby lub inaczej pieczary. Podobne zachowały się do dziś na Cmentarzu Bernardyńskim na Zarzeczcu. Na Rossie zostały zburzone pod koniec lat 30. ubiegłego stulecia, zaś ich resztki zburzono po wojnie na początku lat 50.

Obok głównej bramy cmentarza, po lewej stronie znajduje się kwatery żołnierzy. Niewielki cmentarzyk wojskowy zaprojektował prof. Wojciech Jastrzębski. Z tego miejsca turyści zazwyczaj rozpoczynają zwiedzanie wileńskiej nekropolii. Są tu pochowani polscy żołnierze polegli w walkach o Wilno w latach 1919–1920 i 1939 r. oraz podczas operacji „Ostra Brama” w lipcu 1944 r. przeprowadzonej w ramach ogólnokrajowej operacji AK „Burza”.

Głównym jednak akcentem kwatery jest mauzoleum Marszałka Piłsudskiego. Pośród grobów wojskowych przy murze cmentarnym znajduje się wzniesienie z ogromnym nagrobnym głazem. Na kamieniu nie ma ani imienia, ani nazwiska, żadnych dat. Pod płytą z czarnego wołyńskiego granitu spoczywa Maria z Billewiczów Piłsudska (zm. 1884) i serce jej syna. Złożone w srebrnej urnie 12 maja 1936 r., w pierwszą rocznicę śmierci Marszałka, podczas uroczystej ceremonii z udziałem prezydenta Ignacego Mościckiego. Od tego czasu przy mauzoleum Marszałka zawsze stała warta honorowa. Po zajęciu Wilna przez Rosjan doszło tu do wymiany ognia, o czym świadczą ślady karabinowych kul na płycie Mauzoleum. Rosjanie wtedy po prostu zamordowali trzech żołnierzy z ostatniej zmiany warty. Na cmentarzu znajduje się również grób brata Marszałka, Adama Piłsudskiego (1895–1935), prezydenta Wilna, a na krótko przed śmiercią senatora RP.

Do kwatery żołnierzy AK i Mauzoleum Marszałka prowadzi brama z kapliczką stylizowaną na kaplicę Matki Boskiej Ostrobramskiej. Po wojnie, w okresie radzieckim cmentarz

podupadał w ruinę. Co więcej, był nawet celowo dewastowany. W owym czasie zostało zniszczonych lub uszkodzonych wiele nagrobków. Wandalami rozbijali fotografie na grobach zmarłych, utracali krzyże. Lecz prawdziwe zagrożenie zawisło nad nekropolią w połowie lat 80. ubiegłego stulecia, kiedy pojawiły się plany budowy obwodnicy przez terytorium cmentarza. Realizacja tych planów groziła całkowitą zagładą jednego z najstarszych w Europie cmentarzy. Tylko dzięki ostrym protestom społeczności polskiej oraz litewskiej, jak też wstawiennictwem ówczesnego Czerwonego Sztandaru (polskojęzycznej gazety, dziś Kurier Wileński) władze komunistyczne zrezygnowały z planów zaasfaltowania nekropolii na Rossie.

Cmentarz na Rossie leży na bliskich obrzeżach starego miasta. Od północy jest oddzielony od miasta torami kolejowymi, od zachodu Rasu gatve (ul. Rossa) i wysokimi wzgórzami dzielnicy Lipówka (Liepkalnio). Od wschodu cmentarz jest podzielony Sukileliu gatve (ul. Listopadowa) na dwie części: Starą oraz Nową Rosse, która graniczy z niezwykle malowniczym Parkiem Regionalnym w Kolonii Wileńskiej.

54°40'09"N 25°18'15"E | na mapie: S

Wilno

Arkikatedra Bazilika - Katedra Wileńska

Znajduje się na rozległym Placu Katedralnym (Katedros aikšte) przy ulicy Šventaragio gatve. W Dolinie Świntoroga (Šventoragio), w czasach pogańskich oddawano cześć najważniejszemu bogowi pogańskiej Litwy, Perkunowi. Katedra stoi więc jako symbol zwycięstwa chrześcijaństwa nad pogaństwem.

Pierwszą, drewnianą katedrę, ufundował król Jagiełło. Zbudowano ją po chrzcie Litwy, który miał miejsce 10 marca 1387 roku. Na początku XIV wieku drewnianą świątynię strawił ogień. Następnie wybudowano już w stylu gotyckim, a budowie patronował sam Książę Witold. Świątynię przebudowywano potem wielokrotnie. Podczas

burzy w 1769 roku zwała się wieża zegarowa, która mocno uszkodziła sklepienie kościoła. ówczesny biskup wileński Ignacy Massalski zlecił więc architektowi Wawrzynowi Gucewiczowi opracowanie projektu odbudowy katedry.

Odnowiona katedra, już w obecnym kształcie, oddana została wiernym w 1801 roku. Ta klasycystyczna, ceglana budowla ma kształt wydłużonego czworoboku z ośmioma parami filarów wewnętrznych. Fronton jest ozdobiony portykiem opartym na sześciu doryckich kolumnach. Na szczycie katedry umieszczono trzech świętych - św. Kazimierza, św. Stanisława i św. Helenę, patronów Litwy, Polski i Rusi. Figury dłuta profesora Kazimierza Jelskiego zostały zniszczone w 1950 roku przez władze sowieckie. Po odzyskaniu przez Litwę niepodległości na początku ubiegłego stulecia rzeźby zostały zrekonstruowane i znowu wieńczą portyk katedry. W narożnikach katedry stoją przybudówki kaplic i zakrystii. Po obu stronach bazyliki kryte galerie ze stojącymi w niszach gipsowymi posągami dłuta profesora K. Jelskiego: od strony miasta przedstawiają królów z dynastii Jagiellonów, od Wilii zaś jezuickich świętych.

We wnętrzu znajdują się dwa rzędy ośmiu czworobocznych filarów, które dzielą budowlę na trzy jednakowej wysokości nawy i podtrzymują krzyżowo-beczkowe sklepienia, ozdobione rozetami w kasetonach. Katedra wybudowana jest na planie prostokąta o wymiarach około 50x25 metrów. Są tu tylko dwa ołtarze: kanoniczny – z cyborium w kształcie srebrnej arki i wikariacki, który zdobi obraz Franciszka Smuglewicza pod tytułem: „Zamordowanie św. Stanisława przez Bolesława Śmiałego”.

Wewnątrz katedry znajduje się 11 kaplic: św. Kazimierza, św. Marii Magdaleny (Biskupia), św. Ignacego Loyoli, św. Pawła (Montwidowska), Ukrzyżowania Zbawiciela (Gasztoldowska), św. Jana Nepomucena (Czarna, Częstochowska, Zesłańców), św. Władysława (Wojniańska), Królewska (Niepokalanego Poczęcia NMP, Wołowiczowska), Zwiastowania NMP (Kieżgajłowska), św. Piotra oraz kaplica Grobu Pańskiego.

Najstarszą z nich jest Kaplica Królewska - Wołowiczowska, założona w 1473 roku. Jej fundatorem był Kazimierz Jagiellończyk. W 1495 roku biskup Tabor udzielił w niej ślubu Aleksandrowi Jagiellończykowi z Heleną, córką Iwana III. Natomiast w 1547 roku Zygmunt August wziął w tej kaplicy potajemnie ślub z Barbarą Radziwiłłówną, wdową po wojewodzie trockim, Stanisławie Gasztoldzie.

Kaplica św. Kazimierza, chroni relikwie pierwszego świętego ziemi litewskiej - patrona Litwy, królewicza z rodu Jagiellonów. Kanonizacja Kazimierza datowana jest na 1602 rok. Właśnie w tym okresie król Zygmunt III Waza rozpoczął budowę kaplicy przy Katedrze Wileńskiej, a

zakończył budowę w 1636 roku jego syn, Władysław IV. W 1648 roku na ołtarzu kaplicy w srebrnej trumnie uroczyscie zostały złożone relikwie Świętego Kazimierza. Spoczęły tu też serce i wnętrzności zmarłego w Mereczu Króla Władysława IV. Szczątki umieszczono pod mensą ołtarza w specjalnych puszkach ze stopu cynku i miedzi. Po zajęciu Litwy przez Związek Radziecki, katedrę zamieniono najpierw w magazyn, zaś od 1956 roku w Galerię Obrazów. Ołtarze i wejścia do kaplic zostały zasłonięte. Relikwie św. Kazimierza przeniesiono do kościoła św. Piotra i Pawła, pełniącego w owym czasie funkcje kościoła głównego litewskich katolików.

Po zwróceniu Katedry Wileńskiej wiernym w 1989 roku relikwie św. Kazimierza uroczyscie były przeniesione na dawne miejsce do kaplicy. Kilkadziesiąt metrów od głównego wejścia do Katedry wznosi się dzwonnica (Arkikatedros varpine). Osobno stojąca i licząca prawie 60 metrów wysokości została wybudowana na resztkach jednej z baszt Zamku Dolnego. Legenda zaś mówi, że jej fundament, to dawna wieża pogańskiego kapłana Krive-Krivejta.

54°41'09"N 25°17'13"E | na mapie:T

Wilno
Piliu parkas - Park Zamkowy

100

Wygenerowano:
sobota 11 maja 2024 13:19:22